

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ Ι

1. Ο Α ασκεί αγωγή κατά του Β. Κατά την ημέρα της συζητήσεως δεν παρίστανται οι διάδικοι. Το Δικαστήριο εξετάζει την αγωγή και την απορρίπτει ως προφανώς απαράδεκτη. Ορθώς;
2. Ο Α ασκεί αγωγή κατά των Β και Γ ως απλών ομοδίκων. Εκδίδεται απόφαση για τον Β ομόδικο, όχι όμως για τον Γ. Το δικαστήριο διέταξε αποδείξεις για τον Γ. Είναι η απόφαση αυτή τελειωτική;
3. Ο Α ασκεί αγωγή κατά του Β. Ο Β αμύνεται με προβολή διαφόρων ενστάσεων. Το Δικαστήριο απορρίπτει τις ενστάσεις με εξαίρεση την ένσταση για καταχρηστική άσκηση δικαιώματος την οποία και ερευνά. Ερωτάται μπορεί το δικαστήριο να επανεξετάσει τις απορριφθείσες ενστάσεις στο πλαίσιο της ίδιας δίκης;
4. Ο Α ασκεί αγωγή κατά του Β, την οποία το δικαστήριο δέχεται εν μέρει. Στη συνέχεια το δικαστήριο φρονεί ότι η απόφαση από αβλεψία έχει ένα σφάλμα και εξ εκ τούτου την ανακαλεί αυτεπαγγέλτως. Ορθώς;
5. Το δικαστήριο θεωρεί εαυτό αναρμόδιο και παραπέμπει την υπόθεση στο αρμόδιο δικαστήριο. Η απόφαση αυτή μπορεί να ανακληθεί;
6. Ο Α ασκεί αγωγή κατά του Β για ποσό 3.000 ευρώ που γίνεται δεκτή. Ο Β επιθυμεί να ασκήσει έφεση. Κατά παραλλαγή η αγωγή αφορά αντικείμενο 30000 ευρώ και γίνεται δεκτή ερήμην του εναγομένου. Από την δημοσίευση της παρέρχονται πέντε έτη. Είναι η απόφαση αυτή τελεσίδικη;
7. Ο Α ασκεί αγωγή κατά του Β την οποία το δικαστήριο θεωρεί παραδεκτή και νόμω βάσιμη. Αντίθετη γνώμη έχει ο εναγόμενος Β που την προσβάλλει με έφεση. Κατά παραλλαγή του ίδιο πρακτικού το δικαστήριο μετά την κρίση του αυτή δεν εισέρχεται στην εξέταση της ουσίας της υποθέσεως. Νομίμως;
8. Ο Α ασκεί αγωγή κατά του Β που έχει το προνόμιο της ετεροδικίας. Ο Β δεν αντιδικεί και εκδίδεται απόφαση σε βάρος του. Μπορεί να επισπευσθεί εκτέλεση σε βάρος του;
9. Ο Α καταγγέλλει τη σύμβαση που τον συνδέει με τον Β. Ο Β αμφισβητεί την εγκυρότητα της καταγγελίας. Αγωγή για το κύρος αυτής ασκεί ο Α. Το δικαστήριο δέχεται την εγκυρότητα. Ερωτάται η απόφαση αυτή τι χαρακτήρα έχει;
10. Ο Α παραβιάζει φωτεινό σηματοδότη και τραυματίζει τον Β. Ο Β υποβάλλει έγκληση και ασκεί και αγωγή. Εκδίδεται απόφαση του ποινικού δικαστηρίου που δικάζει σε ποινή φυλακίσεως τον Α. Δεσμεύεται το αστικό δικαστήριο από την απόφαση; Ο προβληματισμός είναι ό ίδιος αν ήθελε προηγηθεί η έκδοση της αποφάσεως του αστικού δικαστηρίου;

Αθήνα, 13/05/2013

1. Ο Α ασκεί αγωγή κατά του Β με αίτημα να καταδικασθεί να του καταβάλει το ποσό των 30.000 ως υπόλοιπο οφειλομένου τιμήματος. Πριν από τη συζήτηση της αγωγής ο Β αποθνήσκει. Ο δικηγόρος του Β έχει δικαστικό πληρεξούσιο και αναρωτιέται αν ο θάνατος του εντολέως του επηρεάζει την πρόοδο της δίκης.
2. Σε σχέση με αγωγή του Α κατά του Β εκδίδεται απόφαση του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου που δέχεται εν μέρει την αγωγή. Την απόφαση προσβάλλουν με έφεση αμφότεροι οι διάδικοι. Ενόψει διατηρήσεως των επαγγελματικών τους σχέσεως οι διάδικοι καταρτίζουν συμβιβασμό ενώπιον συμβολαιογράφου με τον οποίο ρυθμίζουν τη διαφορά κατά τρόπο διαφορετικό από το περιεχόμενο της αποφάσεως. Τι υπερισχύει ;
3. Ο Α ασκεί λίγες ημέρες πριν από τη συμπλήρωση του χρόνου παραγραφής της αξιώσεως καταψηφιστική αγωγή κατά του Β. Ο δικηγόρος του διαβλέπει ότι η αγωγή δεν είναι συνταγμένη με προσεκτικό τρόπο λόγω των στενών χρονικών περιθωρίων που είχε στη διάθεσή του. Αποφασίζει να ανακαλέσει την αγωγή και να συντάξει νέα, βελτιωμένη αγωγή που καταθέτει και επιδίδει. Ο εναγόμενος εναντιώνεται στις ενέργειες αυτές. Σε κάθε περίπτωση φρονεί ότι οι ενέργειες αυτές είναι άσκοπες γιατί στο μεταξύ έχει συμπληρωθεί ο χρόνος παραγραφής.
4. Μετά από μακρό δικαστικό αγώνα οι Α και Β συμβιβάζονται ενώπιον του κρίνοντος δικαστηρίου (293 ΚΠολΔ). Ο Β αναλαμβάνει την υποχρέωση στο πλαίσιο του συμβιβασμού να αναμεταβιβάσει στον Α την κυριότητα ενός ακινήτου που δεν ήταν περιεχόμενο της αγωγής. Ο συμβιβασμός καταρτίσθηκε από τους πληρεξούσιους δικηγόρους που ήταν εφοδιασμένοι με ειδική πληρεξουσιότητα (άρθρ. 98). Επειδή όμως δεν παρευρίσκονταν οι διάδικοι εξήρτησαν τη σύμβαση συμβιβασμού από τη μη ανάκληση αυτής εντός εξήντα ημερών με μονομερή πράξη ενός των συμβαλλομένων (εξουσιαστική αίρεση). Είναι επιτρεπτό αυτό ενόψει των συνεπειών του δικαστικού συμβιβασμού ;
5. Ο Α διαβλέπει ότι η ασκηθείσα αγωγή του κατά του Β δεν έχει τύχη και παραιτείται του δικογράφου αυτής. Ο Β εναντιώνεται επειδή η παραίτηση γίνεται μετά την έναρξη της συζητήσεως. Τότε ο Α παραιτείται του δικαιώματος της αγωγής. Μετά από μήνες ο Α επανασκεί την αγωγή, εμπλουτισμένη με νέα πραγματική και νομική βάση. Ο Β αμυνόμενος επικαλείται το δεδικασμένο από την προηγούμενη δίκη.
6. Η αγωγή του Α κατά του Β είναι νόμω αβάσιμη, όμως ο Β σπεύδει και αποδέχεται την αγωγή. Τι θα πράξει το Δικαστήριο ;
7. Ο Α προβάλλει χρηματική απαίτηση κατά του Β. Το δικαστήριο θεωρεί με βάση το δικόγραφο την αιτία της αξιώσεως ανήθικη. Ήταν η διευκόλυνση σε πράξεις που αποδοκιμάζονται από την έννομη τάξη. Ο Β εντούτοις αναγνωρίζει την αγωγή.
8. Ο εργαζόμενος Α ασκεί αγωγή κατά του εργοδότη Β για οφειλόμενους μισθούς. Προκειμένου να μην χάσει τη δουλειά του αποφασίζει να συμβιβασθεί. Καταρτίζεται συμβιβασμός ενώπιον του δικαστηρίου με τον οποίο ο εργαζόμενος παραιτείται μέρους των μισθών του. Είναι έγκυρος ο συμβιβασμός ;
9. Ο Α ομολογεί στο πλαίσιο δίκης ότι πέρασε με κόκκινο και προκάλεσε τον τραυματισμό του ενάγοντος Β. Κατόπιν τούτου ο Β θεωρεί ότι η δίκη έχει τελειώσει και ότι το δικαστήριο είναι υποχρεωμένο να εκδώσει απόφαση με βάση τη δήλωση του Α (άρθρ. 298).

Βίαη διακοπή της δίκης 286

- Θάνατος διαδίκου ή νομίμου αντιπροσώπου του, μεταβολές στην ικανότητα δικαστικής παραστάσεως, και πτώχευση διαδίκου κατά τη διάρκεια της δίκης αποτελούν τις κυριότερες περιπτώσεις βίαης διακοπής. Προϋποτίθεται η ύπαρξη αρξαμένης δίκης.
- Η διακοπή για λόγους ασφαλείας δικαίου δεν επέρχεται αυτοδικαίως. Απαιτείται γνωστοποίηση του διακοπτικού γεγονότος με συγκεκριμένο τρόπο. Η γνωστοποίηση δεν μπορεί να γίνει από την αντίδικο πλευρά αλλά μόνο από την πλευρά στην οποία επήλθε το γεγονός.
- Συνέπειες της διακοπής της δίκης (ακυρότητα των πράξεων που διενεργούνται μετά την διακοπή) με εξαίρεση αν αυτές ενεργούνται από τον διάδικο υπέρ του οποίου επήλθε η διακοπή.
- Μετά τη συζήτηση της υποθέσεως δεν είναι νοητή βίαη διακοπή της δίκης.
- Συσχετισμός του θέματος με το άρθρ. 101 ΚΠολΔ.
- Συνέπειες από την μη γνωστοποίηση του διακοπτικού γεγονότος.
- Επανάληψη της διακοπείσας δίκης που γίνεται άλλοτε εκουσίως και άλλοτε αναγκαστικώς.

Δικαστικός συμβιβασμός 293

- Είναι πράξη και του αστικού δικαίου (871 ΑΚ) και του δικονομικού δικαίου. Γι' αυτό θεωρείται διφυής.
- Επάγεται συνέπειες και επί δικονομικού και επί ουσιαστικού πεδίου. Προσφάτως εμπλουτίσθηκε ως προς τις συνέπειες με την έννοια ότι αποτελεί τίτλο για εγγραφή υποθήκης ενώ επικυρώθηκε και νομοθετικά η θέση του Αρείου Πάγου ότι τα πρακτικά συμβιβασμού αναπληρώνουν τον συμβολαιογραφικό τύπο. Εκτελεστότητα και κατάργηση της δίκης είναι οι βασικές δικονομικές συνέπειες.
- Γίνεται με συγκεκριμένο τρόπο, σπουδαιότερη όμως σημασία έχει η κατάρτιση ενώπιον του κρίνοντος δικαστηρίου.
- Ο διφυής χαρακτήρας της πράξεως θέτει το θέμα για το ποιες διατάξεις θα εφαρμοσθούν ως προς το πραγματικό του κανόνος δικαίου. Θα εφαρμοσθεί το δικονομικό, το ουσιαστικό ή σωρευτικά και τα δυο δίκαια ; Το θέμα έχει σημασία γιατί οι δυο έννομες τάξεις (ουσιαστική και δικονομική) προβλέπουν διαφορετικούς κανόνες στη διαμόρφωση του πραγματικού των ουσιαστικών δικαιοπραξιών και των διαδικαστικών πράξεων.
- Ένταξη στο προβληματισμό των νεοπαγών διατάξεων των άρθρ. 214 α και 214β για τη δικαστική διαμεσολάβηση.
- Δικαστικός συμβιβασμός δεν αποτελεί δικαστική απόφαση, δεν εξοπλίζεται με δεδικασμένο και αποτελεί υποκατάστατο δικαστικής αποφάσεως και κλασσική μορφή επιλύσεως διαφοράς.
- Το αμέσως παραπάνω θέμα έχει συνέπειες σε πολλές ενότητες κάτι που επιλύεται τεολογικά. Έτσι πολλά είδη αναγκαστικής εκτελέσεως προϋποθέτουν δικαστική απόφαση ως τίτλο για επίσπευση αναγκαστικής εκτελέσεως (947,949 ΚΠολΔ).
- Εξώδικος συμβιβασμός κατά τη διάρκεια της δίκης κρίνεται με βάση το ουσιαστικό δίκαιο.

- Γίνεται διάκριση ανάμεσα στην παραίτηση από το δικόγραφο και από το δικαίωμα της αγωγής. Η διάκριση έχει μεγάλη σημασία. Στην πρώτη περίπτωση ο ενάγων μπορεί να επανέλθει με νέα αγωγή. Η αγωγή θεωρείται ως μη ασκηθείσα. Η παραίτηση από το δικόγραφο (ανάκληση της αγωγής) γίνεται κυρίως όταν διαπιστωθεί ένα σφάλμα. Αντίθετα στην περίπτωση της παραιτήσεως από το δικαίωμα της αγωγής δεν μπορεί πλέον να ασκηθεί εκ νέου η αγωγή. Είναι σαν να υπάρχει από πλευράς συνεπειών δικαστική απόφαση με δύναμη δεδικασμένου.
- Η παραίτηση άλλοτε εξαρτάται από τη συναίνεση του εναγομένου και άλλοτε όχι. Κρίσιμο αν υπάρχει έννομο συμφέρον του εναγομένου να περατωθεί η δίκη με έκδοση δικαστικής αποφάσεως.
- Ως προς την επικίνδυνη παραίτηση από το δικαίωμα της αγωγής ο νομοθέτης απαιτεί τη συνδρομή των προϋποθέσεων του αστικού δικαίου.
- Υπάρχει συγκεκριμένος τρόπος παραιτήσεως είναι όμως δυνατή η παραίτηση και με βάση δικονομική σύμβαση.
- Αν λάβει χώρα παραίτηση που μπορεί να γίνει και στο δεύτερο βαθμό η απόφαση που θα εκδοθεί ή που εκδόθηκε είναι ή καθίσταται ανενεργός.
- Για την παραίτηση από το δικόγραφο θα πρέπει να υπάρχει συσχετισμός με το άρθρ. 263 ΑΚ. - Κατά την κρατούσα γνώμη στη νομολογία σε περίπτωση παραιτήσεως από το δικόγραφο διατηρείται η συνέπεια της οχλήσεως.
- Η παραίτηση οδηγεί σε περάτωση της δίκης εκτός αν υπάρχει έννομο συμφέρον για έκδοση δικαστικής αποφάσεως οπότε δεν λαμβάνεται υπόψη.
- Κατά την κρατούσα γνώμη αποτελούν διαδικαστικές πράξεις. Αυτό ισχύει και για την παραίτηση από το δικαίωμα της αγωγής που δεν αντιμετωπίζεται ως περίπτωση αφέσεως χρέους ή ως παραίτηση από ένα απόλυτο δικαίωμα.
- Απαιτείται εξουσία διαθέσεως υπό αντικειμενική και υποκειμενική άποψη σε σχέση με την παραίτηση από το δικαίωμα.

Αποδοχή αγωγής

- Γίνεται από τον εναγόμενο και προϋποθέτει τη συνδρομή των προϋποθέσεων του ουσιαστικού δικαίου.
- Κατά την κρατούσα άποψη είναι δυνατή αποδοχή της αγωγής και σε σχέση με αόριστη ή νόμω αβάσιμη αγωγή. Βεβαίως, δεν είναι δυνατή η αποδοχή της αγωγής όταν το αντικείμενο αυτής συνιστά παράνομη πράξη (π.χ. καταδίκη για επιχείρηση παρανόμου πράξεως) ή αν η ηθικά άχρωμη αξίωση πηγάζει από ανήθικη αιτία (π.χ. αμοιβή για τέλεση παράνομης ή ανήθικης πράξης).
- Γίνεται και σιωπηρώς καθώς και με τους δικονομικούς τρόπους που αναφέρει το άρθρ. 297.
- Διαφέρει από τη ομολογία της βάσεως της αγωγής και την αποδοχή δικαστικής αποφάσεως. Η αποδοχή αγωγής αφορά την καθ'όλου δικονομική αξίωση.
- Η αποδοχή οδηγεί σε έκδοση αποφάσεως σύμφωνα μ' αυτήν. Επομένως προσβάλλεται με ένδικα μέσα στις προθεσμίες και με βάση τους λόγους ενδίκων μέσων.
- Κατά την κρατούσα γνώμη αποτελεί διαδικαστική πράξη και όχι περίπτωση αφηρημένης αναγνώρισης της αγωγής άρθρ. 873 ΑΚ. Αυτό θέτει πάλι το θέμα για τη διαμόρφωση του πραγματικού.

§ 1 Απόφαση. Συνήθης και κανονικός τρόπος περατώσεως της δίκης. Καλείται η πράξη του δικαστηρίου που περιέχει κρίση για τη ζητούμενη δικαστική προστασία και επιφέρει τις συνέπειες από την κρίση αυτή. Έχει μορφή συλλογισμού, με ελάσσονα πρόταση στην οποία εκτίθενται κρίσιμα πραγματικά γεγονότα που αποδείχθηκαν, μείζονα πρόταση όπου εντοπίζεται και εξειδικεύεται κανόνας δικαίου και το συμπέρασμα όπου συνάγεται το πόρισμα (διατακτικό) από την υπαγωγή των κρίσιμων πραγματικών γεγονότων στους εφαρμοστέους κανόνες δικαίου

- Εκδίδεται μετά από προφορική συζήτηση και από δικαστές που έλαβαν μέρος στην σύνθεση του δικαστηρίου (άρθρ. 300). - Αρχή της αμεσότητας.

Πρόκειται για διαδικαστική πράξη που έχει διαμορφωτικό χαρακτήρα.

- Αποτελείται α) από το προεισαγωγικό (σύνθεση δικαστηρίου, διάδικα μέρη, ημέρα συζητήσεως [το θέμα είναι κρίσιμο σε σχέση με τα χρονικά όρια του δεδικασμένου 269 -330]). β) Ιστορικό ή αφηγηματικό στο οποίο εκτίθεται η διαδικαστική πορεία της υποθέσεως, γ) από αιτιολογικό (αιτιολογία της συνέπειας που απαγγέλλεται στο διατακτικό, είναι οι παραδοχές επί του πραγματικού και νομικού σκέλους που οδήγησαν το δικαστήριο στο συμπέρασμα. Εδώ εντάσσεται και η εκτίμηση αποδείξεων). και δ) διατακτικό (απόφαση – έννομη συνέπεια, έξοδα, προσωρινώς εκτελεστό, τυχόν έντοκο απαιτήσεως)

Διακρίσεις αποφάσεων

1. Με κριτήριο την παράσταση, κατ'αντιμωλίαν και ερήμην (οικονομικά απών)
 2. Με κριτήριο το περιεχόμενο της δικαστικής κρίσεως σε οριστικές, μη οριστικές, τελειωτικές (κρίσιμο ζήτημα επί συνθέτων δικών 513) και αποφάσεις με οριστικές διατάξεις.
 3. Με κριτήριο την οικονομική ωριμότητα σε οριστικές, ανέκκλητες, τελεσίδικες, αμετάκλητες.
 4. Με κριτήριο το αντικείμενο σε οικονομικές και ουσιαστικές. Οι πρώτες περιορίζονται στο οικονομικό αντικείμενο της δίκης (διαδικαστικές προϋποθέσεις της δίκης)
 5. Με κριτήριο το πόρισμα της δικαστικής διαγνώσεως σε αποφάσεις που δέχονται ή απορρίπτουν την αγωγή.
 6. Με κριτήριο την χρονική διάρκεια ισχύος, σε αποφάσεις προσωρινής ισχύος (ασφαλιστικά μέτρα) και οριστικής ισχύος.
 7. Με κριτήριο το είδος της έννομης συνέπειας σε αναγνωριστικές, καταψηφιστικές και διαπλαστικές. Αντιστοιχία με τη διάκριση αγωγών. Οι απορριπτικές αποφάσεις ανεξάρτητα από την μορφή της αγωγής είναι πάντα αναγνωριστικής φύσεως και μπορεί να είναι οικονομικής ή ουσιαστικής. Οριστική είναι η απεκδύουσα το δικαστή της περαιτέρω ενασχολήσεως με την υπόθεση. Αυτό ισχύει ανεξάρτητα αν δέχεται ή απορρίπτει αγωγή, αν απορρίπτει για ουσιαστικούς ή οικονομικούς λόγους ή αν παραπέμπει για λόγους αναρμοδιότητας (46, 513). Ο νόμος δεν καθορίζει πότε εκδίδεται η απόφαση, άρθρ. 308 Ι «εάν κατά την κρίση του δικαστηρίου είναι ώριμος».
- Η οριστικότητα προϋποθέτει κάθετη διάγνωση του εξεταζομένου αιτήματος το οποίο είτε απορρίπτεται είτε γίνεται δεκτό ως ουσία αβάσιμη. Επομένως δεν υπάρχει οριστική κρίση όταν το δικαστήριο θεωρεί την αγωγή παραδεκτή, νόμω αβάσιμη, διατάσσει αποδείξεις, κρίνει μια ένσταση ως νούιμη. Πρέπει να εξαντληθούν όλες οι βαθμίδες οικονομικής αξιολογήσεως. Δεν είναι έτσι οριστική απόφαση η απόφαση που διατάζει αποδείξεις, την προσκόμιση εγγράφου, που αναστέλλει την

συζήτηση, αναβάλλει την συζήτηση, δέχεται ορισμένους λόγους εφέσεως. Το θέμα για την οριστικότητα έχει σημασία σε σχέση με την ανάκληση ή μη (308-309) ή την προσβολή με ένδικα μέσα (513)

§ 2 - Έκδοση, δημοσίευση, επίδοση αποφάσεως.

Έκδοση είναι η κατάληξη του δικαστηρίου ως προς το περιεχόμενο της δικαιοδοτικής κρίσεως και η αποτύπωση του σε γραπτό κείμενο. Δημοσίευση είναι η εξωτερική της erga omnes και επίδοση η επίσημη γνωστοποίηση του περιεχομένου προς συγκεκριμένα πρόσωπα (108, 123). Σπουδαιότερο στάδιο είναι η έκδοση, η απόφαση όμως καθίσταται υποστατική με την δημοσίευση (499, 313 1γ).

§3 - Ανυπόστατο δικαστικών αποφάσεων. Παράλληλα με τις διατάξεις των άρθρων 159 – 161 που ισχύουν για διαδικαστικές πράξεις των διαδικών και το προσβλητό της αποφάσεως με ένδικα μέσα, υφίσταται και η κατηγορία των ανυπόστατων δικαστικών αποφάσεων. Πρόκειται για βαριές ελλείψεις θεμελιωδών στοιχείων της δικαιοδοτικής λειτουργίας. Η απαρίθμηση θεωρείται περιοριστική. Πρόκειται για αυτοδίκαιη ακυρότητα. Υπάρχουν τρεις κατηγορίες : α) περιπτώσεις που αφορούν το δικαστήριο π.χ. πολιτικό δικαστήριο ακυρώνει διοικητική πράξη ή απαγγέλλει ποινικές κυρώσεις για αξιόποινη πράξη. (Δεν εντάσσονται όμως εδώ προσβολές της κατά τόπο καθ' ύλην ή κατά λειτουργία αρμοδιότητας). β) αυτές που αφορούν την τελείωση της δικαστικής αποφάσεως και αυτές που αφορούν τους διαδίκους (π.χ. αρχική ανυπαρξία διαδίκου).

- Ενέργειες δικαστικών αποφάσεων

Δεδικασμένο, εκτελεστότητα, διαπλαστική ενέργεια, παραπόμενες συνέπειες.

α) Δεδικασμένο είναι η δεσμευτικότητα του περιεχομένου της αποφάσεως. Είναι ανεξάρτητη από το ζήτημα αν η απόφαση έκρινε ορθά και ισχύει τόσο για αποφάσεις που δέχονται όσο και για αποφάσεις που απορρίπτουν αγωγή. Προστατεύεται ο νικητής διάδικος και η έννομη τάξη. Εξετάζεται αυτεπαγγέλτως και δεν υπόκειται στην εξουσία διαθέσεως των διαδικών. Επέρχεται με την ύπαρξη τελεσιδικού αποφάσεως, δηλαδή μιας αποφάσεως που δεν προσβάλλεται με τα τακτικά ένδικα μέσα της εφέσεως και της ανακοπής ερημοδικίας. Η τελεσιδικία αποκαλείται και τυπικό δεδικασμένο. Το δεδικασμένο είναι νοητή συνέπεια και εμφανίζεται πάντα στο πλαίσιο μεταγενέστερης δίκης. Αποφάσεις ποινικών δικαστηρίων δεν δεσμεύουν τα πολιτικά δικαστήρια. Οι ακυρωτικές αποφάσεις των διοικητικών δικαστηρίων δεσμεύουν τα πολιτικά ως προς την ακυρότητα της διοικητικής πράξεως.

β) Εκτελεστότητα και εδώ απαιτείται τελεσιδικία. Πρόκειται για υλική ενέργεια που αποσκοπεί με την παρεμβολή των οργάνων εκτέλεσεως στην πραγμάτωση των αξιώσεων του δανειστή. - Υλική μεταλλαγή στον εξωτερικό κόσμο (εξαίρεση 949). Μόνο καταψηφιστικές αποφάσεις.

γ) Διαπλαστική ενέργεια – Εξώδικη διάπλαση (καταγγελία, υπαναχώρηση), ενίοτε δικαστική και εξώδικη διάπλαση (ακυρωσία) και ενίοτε το δημόσιο συμφέρον απαιτεί τη διάπλαση μόνο μέσω δικαστικής αποφάσεως. Είναι η επέμβαση σε ουσιαστική έννομη σχέση και γι' αυτό αποτελεί εξαιρετικό δικονομικό φαινόμενο (κλειστός αριθμός). Συνήθως καταλύεται η υφιστάμενη έννομη σχέση (λύση γάμου, αποκλεισμός εταίρου (άρθρ. 771), ακύρωση αποφάσεως γενικής συνελεύσεως), ενίοτε όμως τροποποιείται (200, 388, 777, 409 ΑΚ). Διαπλαστικές είναι και οι αποφάσεις με δικονομικό περιεχόμενο επί ανακοπών, αιτήσεως αναψηλαφήσεως.

δ) Δευτερεύουσες συνέπειες είναι οι αντανakλαστικές (268 ΑΚ, δικαστική υποθήκη), οι παρεπόμενες (εγγυητική ευθύνη πωλητή) και οι μικτές (αποδεικτική δύναμη αποφάσεως, 313).

Διαδικαστικές πράξεις :

- Ρυθμίζονται ως προς τις προϋποθέσεις και τις έννομες συνέπειες από το δικονομικό δίκαιο. Διαφοροποιούνται από τις δηλώσεις βουλήσεως του ιδιωτικού δικαίου. Μπορεί να είναι δηλώσεις βουλήσεως (με δικονομικό περιεχόμενο), ανακοινώσεις βουλήσεως, ανακοινώσεως γνώσεως, υλικές πράξεις.

- Διακρίσεις : α) Ισχυρισμοί, ενστάσεις, αντενστάσεις, αρνήσεις, αιτήσεις, προσφορές αποδείξεων, αποδεικτικές ενστάσεις.

β) Επιτευκτικές – διαμορφωτικές πράξεις

γ) Μονομερείς, συμβάσεις, κοινές πράξεις (συνδικαιοπραξίες).

δ) Διφυείς, διστυπώσες, διαδικαστικές πράξεις με παρεπόμενες ουσιαστικές συνέπειες (αγωγή), ουσιαστικές πράξεις με παρεπόμενες δικονομικές συνέπειες (π.χ. 225 ΚΠολΔ)

ε) Μέσα αμύνης και επιθέσεως με κριτήριο αν αποβλέπουν στην αποδοχή ή στην απόρριψη αιτήσεως.

στ) Πράξεις του δικαστηρίου, πράξεις των διαδίκων. Διαφοροποίηση από πράξεις των λοιπών παραγόντων της δίκης (μαρτύρων, πραγματογνωμόνων).

- Κανόνες : α) Ικανότητα διαδίκου, δικαστικής παραστάσεως, νόμιμη εκπροσώπηση, ικανότητα προς το δικολογείν.

β) Ερμηνεία. Κατά την κρατούσα γνώμη ερμηνεύονται όπως οι δικαιοπραξίες του ουσιαστικού δικαίου (173, 200 ΑΚ), ιδίως οι μονομερείς διαμορφωτικές πράξεις και οι αιτήσεις.

γ) Ανεπίδεκτες αιρέσεως με εξαίρεση τις ενδοδιαδικαστικής φύσεως αιρέσεις

δ) Ερίζεται το θέμα με την επιρροή των ελαττωμάτων βουλήσεως.

ε) Κατά κανόνα είναι ελεύθερα ανακλητές (π.χ. πραγματικοί ισχυρισμοί).

στ) Επιδεκτικές εγκρίσεως με αναδρομική ενέργεια

ζ) υπόκειται στους περιορισμούς της καλής πίστεως κλπ (άρθρ. 116)

- Τύπος : Κατά κανόνα έγγραφος, απαντά όμως και ο προφορικός με έννοια ότι οι πράξεις επιχειρούνται κατά την συζήτηση της υποθέσεως.

Ι. Δικονομική ακυρότητα

Το ζήτημα των συνεπειών που επέρχονται σε περίπτωση παραβάσεως δικονομικών κανόνων επιλύεται μέσω ενός συνδυασμού των αρχών της τυπικότητας και της ελαστικότητας της διαδικασίας. Διαμορφώνεται σύστημα δικονομικής ακυρότητας, στοιχεία του οποίου είναι η ανάγκη κηρύξεως της ακυρότητας με δικαστική απόφαση και η μη επέλευση ακυρότητας για κάθε παράβαση δικονομικής διατάξεως. Δεν επέρχεται επομένως αυτοδίκαιη ακυρότητα και η δικονομική ακυρότητα προσομοιάζει προς την ακυρωσία του ουσιαστικού δικαίου. Η απόφαση που εκδίδεται είναι μια διαπλαστική απόφαση και οι συνέπειες επέρχονται *ex tunc*.

- Τρεις κατηγορίες παραβάσεως. Ό,τι δεν εμπίπτει σ'αυτές δεν συνιστά παράβαση. Η ακυρότητα συμπαρασύρει και τις επόμενες πράξεις (αυτό δεν ισχύει για τις πράξεις αναγκαστικής εκτελέσεως. Εκεί η κάθε επόμενη πράξη εκτελέσεως πρέπει να προσβάλλεται αυτοτελώς με λόγο την προσβολή της προηγούμενης πράξης εκτελέσεως.)
- Η ακυρότητα αναφέρεται είτε σε διαδικαστικές πράξεις των διαδίκων είτε σε πράξεις τρίτων προσώπων με δικονομική συνέπεια (π.χ. πράξεις δικαστικού επιμελητή, συμβολαιογράφου, πραγματογνώμονος).
- Ο κανόνας που παραβιάσθηκε μπορεί να αναφέρεται στον χρόνο, στον τύπο, τον τόπο ή τις προϋποθέσεις ενεργείας μιας πράξεως. Μπορεί να είναι ακυρότητα σχετική (προβάλλεται από ορισμένα πρόσωπα) ή απόλυτη (προβάλλεται από όποιον έχει έννομο συμφέρον).

Διακρίσεις

α) Απαράδεκτο. Η ακυρότητα είναι κύρωση για την παράβαση. Το απαράδεκτο σημαίνει αδυναμία διαδικαστικής ενέργειας όσο διαρκεί το κώλυμα. Εξυπηρετεί την αρχή της ακροάσεως. Από το απαράδεκτο μπορεί να προκύψει ακυρότητα (927, 270) ή από ακυρότητα μπορεί να προκύψει απαράδεκτο (π.χ. επιδόσεις).

β) Διαφορά από έκπτωση (άρθρ. 151) (εκπρόθεσμη αναγγελία, εκπρόθεσμη γνωστοποίηση μαρτύρων).

γ) Διαφορά από ανυπόστατο. Ανυπόστατο υφίσταται όταν δεν απαντούν τα απαιτούμενα συνθετικά στοιχεία για την ύπαρξη της πράξεως (π.χ. η αγωγή προϋποθέτει δυο πράξεις, η αναγκαστική κατάσχεση κινητών δυο πράξεις, η επίδοση με θυροκόλληση τρεις πράξεις. Επιχειρείται μόνο μία από τις πράξεις αυτές).

Υφίστανται τρεις κατηγορίες ακυροτήτων. Οι δυο πρώτες δεν καταλείπουν στο δικαστή ελευθερία κηρύξεως ή μη της ακυρότητος. Δεν εξετάζεται η βλάβη ούτε η επίτευξη του

σκοπού (άρθρ. 159, 1). Αν την τήρηση της διατάξεως απαιτεί ρητά ο νόμος με την ποινή της ακυρότητας («είναι ανίσχυρη», «δεν δύναται να γίνει», «απαγορεύεται») 915, 924, 925 παρ. 1 ή δικαιολογείται αναψηλάφηση ή αναίρεση για την παράβαση. Σκοπείται η πρόληψη των εκτάκτων ενδίκων μέσων (π.χ. ανίκανος για δικαστική παράσταση ή πράξεις ψευδοπληρεξουσίου, αποκλεισμός της δημοσιότητας της επ' ακροατηρίου διαδικασίας, παράβαση παραβάσεων απολύτου αναρμοδιότητας). Πρακτικώς σπουδαιότερη είναι η τρίτη κατηγορία που προϋποθέτει βλάβη. Η βλάβη είναι δικονομική, δεν είναι δηλαδή ουσιαστική ή περιουσιακή (εξαιρέση στην αναγκαστική εκτέλεση). Αφορά στην άσκηση δικονομικών δικαιωμάτων, εξουσιών ή ευχερειών υπεράσπισης (π.χ. απώλεια δυνατότητας προβολής ενστάσεων – υποβολής ερωτήσεων ορισμό τεχνικού συμβούλου, μη προπαρασκευής για την δίκη ελλείψει κλητεύσεως ή εγκαίρου κλητεύσεως κλπ).

- Τη δικονομική ακυρότητα δεν μπορεί να προβάλλει αυτός που επιχείρησε την άκυρη πράξη εκείνος από την ενέργεια του οποίου προήλθε η ακυρότητα και εκείνος που παραιτήθηκε από την πρόταση ακυρότητας.

Το δικονομικό απαράδεκτο σημαίνει την επιχείρηση αντικανονικής ή ελαττωματικής διαδικαστικής πράξεως. Κυριότερες περιπτώσεις: α) επιχείρηση διαδικαστικής πράξεως μη προβλεπόμενης από τον νόμο (ένδικο μέσα κατά αποφάσεως ασφαλιστικών μέτρων), β) η έλλειψη μιας από τις προϋποθέσεις για το επιτρεπτό της χρησιμοποίησεως ενδίκου μέσου ή ενδίκου βοηθήματος, γ) η μη διενέργεια της διαδικαστικής πράξεως εντός των χρονικών διαστημάτων που ορίζει ο νόμος και δ) η μη χρησιμοποίηση τρόπου ενεργείας που επιβάλλεται από το νόμο για την διαδικαστική πράξη.

II. Βίαιη διακοπή της δίκης (άρθρ. 286). Έννοια, περιπτώσεις, προϋποθέσεις. Σχέση με άρθρ. 101 ΚΠολΔ. Οι αποφάσεις που εκδίδονται παρά την ύπαρξη διακοπτικού της δίκης συμβάντος είναι υποστατές, ενδεχόμενα όμως ελαττωματικές.

III. Δικαστική δαπάνη.

Καθιέρωση της αρχής της ήττας (176) και ενίοτε της αρχής της υπαιτιότητας (177, 185, 186), της προκλήσεως (184, 467) ή της επιεικειάς (179).

Δυνατότητα εγγυοδοσίας (169).

IV. Τρόποι καταργήσεως της δίκης. 1. Δικαστική απόφαση ως ο συνηθέστερος και ομαλότερος κατά την παραδοσιακή σύλληψη τρόπος καταργήσεως της δίκης.

2. Καταργητικές της δίκης πράξεις των διαδίκων. α) δικαστικός συμβιβασμός (νομική φύση – διφυής πράξη), β) παραίτηση από το δικόγραφο και το δικαίωμα της αγωγής, γ) αποδοχή της αγωγής (διάκριση από δικαστική ομολογία, 352) και δ) εξώδικος συμβιβασμός που καταρτίζεται κατά την διάρκεια της δίκης. Πρόκειται για πράξεις διαθέσεως (άρθρ. 106 ΚΠολΔ) – δικονομική αντιστοιχία προς την αρχή της αυτονομίας της ιδιωτικής βουλήσεως και του απαλλοτριωτού των ιδιωτικών δικαιωμάτων.

Καθηγητής, κ. Γ. Ορφανίδης

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ Ι

Αθήνα, 24/03/2013

1. Σε σχέση με αγωγή του Α κατά του Β εκδόθηκε απόφαση του πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών που έκανε εν μέρει δεκτή την αγωγή και επιδίκασε στον ενάγοντα ποσό 30.000 ευρώ αντί του αιτηθέντος ποσού των 60.000 ευρώ. Με πρωτοβουλία του Α η απόφαση επιδόθηκε στον Β. Μετά από δυο μήνες κατά της αποφάσεως άσκησε έφεση ο Α. Κατά τη συζήτηση της εφέσεως ο Α προσκόμισε και την σχετική δικαστική απόφαση στην οποία είχε σημειωθεί η ημερομηνία επιδόσεως. Το δικαστήριο χωρίς να υπάρξει σχετικός ισχυρισμός από την πλευρά του εφεσίβλητου Β απέρριψε αυτεπαγγέλτως την έφεση ως εκπρόθεσμη.
Ερωτάται: Έπραξε ορθώς;
2. Ο Α άσκησε αγωγή κατά του Β η οποία απερρίφθη κατ'ολοκληρίαν ως αόριστη. Ο Α φρονεί ότι το δικαστήριο εσφαλμένως απέρριψε την αγωγή ως αόριστη γιατί αυτή ήταν αρκούντως ορισμένη. Άσκησε προς τούτο έφεση την οποία ο πληρεξούσιος δικηγόρος έσπευσε να καταθέσει την τελευταία ημέρα της σχετικής προθεσμίας. Κατά την μετάβαση του στο δικαστήριο διαπίστωσε ότι το προσωπικό της γραμματείας του δικαστηρίου απεργούσε. Κατόπιν τούτου προσήλθε την επόμενη ημέρα κατά την οποία λειτουργούσε η γραμματεία, του δικαστηρίου και κατέθεσε την σχετική έφεση. Ο εφεσίβλητος Β θεωρεί ότι η έφεση είναι εκπρόθεσμη, ο Α όμως υποστηρίζει ότι η εμποδίστηκε στην εμπρόθεσμη άσκηση της εφέσεως από λόγο ανώτερης βίας.
Ερωτάται: Τι θα πράξει το δικαστήριο;
3. Ο Α ασκεί αγωγή κατά του Β και επιφορτίζει για λόγους ταχύτητας με την επίδοση της στον εναγόμενο ιδιωτικό ταχυδρομείο. Ο Β παρέλαβε το σχετικό έγγραφο όμως, δεν προσήλθε κατά την σχετική δικάσιμο επειδή φρονεί ότι η επίδοση θα έπρεπε να είχε γίνει με δικαστικό επιμελητή. Κατά τη συζήτηση της υποθέσεως ο ενάγων προσκόμισε το αποδεικτικό της επιδόσεως που είχε συντάξει ο υπάλληλος του ιδιωτικού ταχυδρομείου. Το δικαστήριο προβληματίζεται αν υφίσταται νόμιμη κλήτευση του εναγομένου.
4. Ο Α ασκεί αγωγή κατά του Β από σύμβαση δανείου. Κατά την μετάβαση του στην οικία του Β προς επίδοση της αγωγής ο δικαστικός επιμελητής αναζήτησε τον αποδέκτη Β ο οποίος όμως απουσίαζε. Παρίστατο όμως η Γ που δήλωσε ότι διαμένει μονίμως στην οικία και απασχολείται ως οικιακή βοηθός. Ο δικαστικός επιμελητής επέδωσε την αγωγή στην Γ αφού από την συνομιλία που είχε πείσθηκε ότι γνώριζε την ελληνική γλώσσα και ότι συνοικούσε με την παραλήπτη. Κατά την συζήτηση της υποθέσεως ο Β δεν παρέστη και δικάσθηκε ερήμην. Κατά της αποφάσεως άσκησε ανακοπή ερημοδικίας με την αιτιολογία ότι η αγωγή και η κλήση για συζήτηση δεν του είχαν επιδοθεί νομίμως. Ο Α αντέταξε ότι η επίδοση είχε γίνει στην Γ ως σύνοικο – οικιακή βοηθός ο Β όμως, ισχυρίσθηκε ότι δεν διαμένει εκεί και ότι μετά το πέρας της εργασίας της αποχωρεί από το σπίτι.
5. Ο Α έχοντας απαίτηση κατά του Β με εκτελεστό τίτλο επιβάλλει αναγκαστική κατάσχεση σε ακίνητό του, το οποίο στη συνέχεια εκπλειστηριάζεται. Κατά του πλειστηριασμού ο οφειλέτης Β ασκεί το προβλεπόμενο από το νόμο ένδικο βοήθημα της ανακοπής (άρθρο 933) με την αιτιολογία ότι η προβλεπόμενη από το νόμο κήρυξη του πλειστηριασμού δεν περιείχε τα πλήρη στοιχεία.
6. Ο Α άσκησε αγωγή του Β και του επέδωσε το σχετικό δικόγραφο. Εκ παραδρομής αναφέρεται εσφαλμένο όνομα ως πατρώνυμο. Ο Β παρίσταται κατά τη συζήτηση και ζητά την απόρριψη της αγωγής για το λόγο αυτό. Σημειώνεται ότι κατά νόμο πρέπει να αναγράφεται το πατρώνυμο (άρθρο 118).

Αθήνα, 27/03/2013

Ι. Έκθεση – Δικόγραφο. – Πρακτικά (άρθρ. 117, 118, 256).

Η έκθεση αποτελεί διαδικαστικό έγγραφο που συντάσσεται από δικαστή ή βοηθητικό για την απονομή της δικαιοσύνης όργανο προς πιστοποίηση πράξεων που έγιναν από τους ίδιους ή ενώπιον τους. Η πιστοποιούμενη πράξη είναι συνήθως διαδικαστική. Όταν πρόκειται για εκκρεμή δίκη, στην έκθεση ενσωματώνονται οι δικαστικές πράξεις και όσα λαμβάνουν χώρα εκτός ακροατηρίου (κατάθεση αγωγής, αυτοψία). Διακρίνονται από τα δικόγραφα που συντάσσονται από τους διαδίκους και τα πρακτικά όπου αναγράφονται όσα λαμβάνουν χώρα στο ακροατήριο.

Ουσιώδη στοιχεία (άρθρ. 117). Η έκθεση επιτελεί αποδεικτική λειτουργία και νοείται ως αποκλειστικό αποδεικτικό μέσο. Ενίοτε μπορεί να έχει και συστατικό χαρακτήρα (άρθρ. 500). Συντάσσεται κατά την επιχείρηση της πράξεως με την παρουσία όλων όσοι συμπράττουν.

- Δικόγραφο. Διαδικαστικό έγγραφο που συντάσσεται προς πιστοποίηση διαδικαστικής πράξεως. Με δικόγραφο τελούνται οι σπουδαιότερες διαδικαστικές πράξεις (215, 495, παρ. 1). Δεν έχει χαρακτήρα αποκλειστικού τύπου καθώς είναι δυνατή και η προφορική δήλωση κατά τη συζήτηση. Δεν συνεχεται επίσης με τον αποδέκτη που μπορεί να είναι και ο αντίδικος ούτε προϋποθέτει επίδοση (π.χ. προτάσεις). Τα στοιχεία που απαιτεί ο νόμος δεν αποτελούν με εξαίρεση την υπογραφή προϋποθέσεις κύρους της διαδικαστικής πράξεως που εμπεριέχεται στο έγγραφο. Κρίσιμη είναι η επίτευξη του σκοπού. Η μη επίτευξη του σκοπού συνιστά βλάβη με την έννοια του άρθρ. 159 αρ. 3, που οδηγεί σε ακυρότητα.

Στοιχεία (άρθρ. 118).

- Τα πρακτικά αποτελούν πλήρη απόδειξη ως προς την συζήτηση και το περιεχόμενο της (άρθρ. 259). Αυτό δεν ισχύει όμως για το αποτέλεσμα της αποδεικτικής διαδικασίας.

- Προθεσμίες (144 επομ.).

Προθεσμία καλείται το χρονικό διάστημα εντός του οποίου πρέπει να επιχειρηθεί ή το οποίο πρέπει να παρέλθει προκειμένου να λάβει χώρα συζήτηση της υποθέσεως ή να επιχειρηθεί μια πράξη.

Σκοπός : ταχεία απονομή της δικαιοσύνης και διασφάλιση δικαιώματος ακροάσεως. Πρόκειται για δικονομικές προθεσμίες σε αντιδιαστολή προς τις ουσιαστικές. Με την τήρηση ή την παραμέληση τους συνδέονται δικονομικές συνέπειες. Τίθενται σε σχέση με ενέργειες δικαστηρίου, διαδίκων ή και ανεξάρτητα (π.χ. πραγματογνώμονος).

Διακρίσεις προθεσμιών. Με την κριτήριο την πηγή διακρίνονται σε δικαστικές, νόμιμες, συμβατικές, με κριτήριο την φύση ή τον προορισμό σε ενεργείας ή προπαρασκευαστικές. Η μη τήρηση των προθεσμιών ενεργείας επιφέρει έκπτωση (151) (Ανατρεπτικές προθεσμίες) ενώ η μη τήρηση προπαρασκευαστικής προθεσμίας συνεπάγεται το απαράδεκτο της συζητήσεως ή την ακυρότητα πράξεως. Πρόκειται για αναβλητικές προθεσμίες.

Γνήσιες ή καταχρηστικές προθεσμίες. Με κριτήριο την επίδοση της αποφάσεως. Στις δεύτερες κρίσιμη είναι μόνο η πάροδος του προβλεπόμενου χρονικού διαστήματος ανεξαρτήτως επιδόσεως και γνώσεως του αφετηρίου γεγονότος.

Έναρξη – λήξη (144,2). Προσμετρώνται και οι ενδιάμεσες μη εργάσιμες ημέρες. Είναι αδιάφορη η αδυναμία επιχειρήσεως την τελευταία ημέρα.

Για τις ανατρεπτικές προθεσμίες προβλέπεται η δυνατότητα επαναφοράς των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση (152). Σε σχέση με τις αναβλητικές η αδυναμία τηρήσεως της κρίσιμης ημερομηνίας μπορεί να παρέχει την δυνατότητα ασκήσεως ενδίκου μέσου (π.χ. μη παράσταση κατά την εκδίκαση υποθέσεως λόγω ανώτερης βίας – ανακοπή ερημοδικίας).

- Επίδοσεις (122 επομ.).

Η επίδοση συνιστά τον επίσημο τρόπο με τον οποίο παρέχεται στον παραλήπτη η δυνατότητα να λάβει γνώση του περιεχομένου διαδικαστικών εγγράφων. Συντελείται με παράδοση του εγγράφου από δημόσιο όργανο (122) που γίνεται με την εγχείριση του ή με άλλη κατά νόμο ισοδύναμη πράξη. Σκοπός της δικονομικής επιδόσεως : α) κατοχύρωση δικαιώματος ακροάσεως - αξιόπιστο μέσο αποδείξεως για τον επισπεύδοντα την επίδοση, β) μέρος για την ολοκλήρωση διαδικαστικών πράξεων (αγωγή, ανακοπή), γ) χρησιμοποιείται και στο πεδίο του ουσιαστικού δικαίου. Υφίστανται πάντως και άλλοι τρόποι γνωστοποίησεως (310, παρ. 2, 226, 757). Τα ελαττώματα κρίνονται με βάση το άρθρ. 159 παρ. 3 για την δικονομική ακυρότητα. Όργανο επιδόσεως είναι ο δικαστικός επιμελητής. Πρόκειται για άμισθο δημόσιο λειτουργό που υπόκειται σε αγωγή κακοδικίας και ενεργεί προς όφελος αμφοτέρων των διαδίκων. Επίδοση από άλλα πρόσωπα δεν είναι δυνατή.

Οι επιδόσεις γίνονται με παραγγελία των διαδίκων (άρθρ. 108 – 123). Αρχή της κινήσεως της διαδικασίας με πρωτοβουλία των διαδίκων.

Τόπος επιδόσεως (κατοικία, τόπος εργασίας). Άμεση, έμμεση επίδοση. Επίδοση με θυροκόλληση, επίδοση στην αλλοδαπή, επίδοση ως αγνώστου διαμονής.

Για την επίδοση συντάσσεται έκθεση επιδόσεως. Πρόκειται για συστατικό τύπο (χωρίς την σύνταξη και προσκομιδή της εκθέσεως δεν υφίσταται επίδοση) και για δημόσιο έγγραφο. Έχει ως εκ τούτου αυξημένη αποδεικτική δύναμη (άρθρ. 438-441).

Επίδοση σε αντίκλητο - μεγάλη πρακτική σπουδαιότητα.

- Διαδικαστικές πράξεις. Πρόκειται για πράξεις του δικαστηρίου ή των διαδίκων που ρυθμίζονται κατά τις προϋποθέσεις και τις έννομες συνέπειες τους από το δικονομικό δίκαιο. Διαφοροποιούνται έτσι από τις δικαιοπραξίες του ουσιαστικού δικαίου. Υφίστανται παράλληλα οι διφυείς και οι δισυπόστατες (π.χ. δικαστικός συμβιβασμός και αναγνώριση αγωγής ή παραίτηση από το δικαίωμα αγωγής [αμφ.]). Οι διαδικαστικές πράξεις είναι ανεπίδεκτες αιρέσεων. Κατά την κρατούσα γνώμη δεν προσβάλλονται για ελαττώματα βουλήσεως, υπόκεινται όμως σε έγκριση και ερμηνεύονται όπως οι δικαιοπραξίες (157, 200 ΑΚ).

Αθήνα, 21/03/2013

Έννομο συμφέρον. Ανάγκη παροχής έννομης προστασίας.

Τεκμαίρεται υπάρχον, ιδίως επί καταψηφιστικής αγωγής. Α) Πρέπει να είναι άμεσο, ενεστώς, όχι για μέλλουσα έννομη σχέση (π.χ. αναγνώριση κληρονομικού δικαιώματος). Β) Άξιο προστασίας (να μην πρόκειται λ.χ. για εικονική δίκη ή για ευτελές αντικείμενο). Γ) Έννομο, δηλαδή να συμπορεύεται με τους σκοπούς της δίκης.

- Σχέση με κατάχρηση δικαιώματος (116 ΚΠολΔ). Υπάρχει και στη δίκη η υποχρέωση τηρήσεως των αρχών της καλής πίστεως κλπ. Συγκεκριμενοποιείται σύμφωνα και με τα ισχύοντα στο ουσιαστικό δίκαιο ως α) απαγόρευση δημιουργίας δικονομικών θέσεων με δόλιο τρόπο β) απαγόρευση αντιφατικής συμπεριφοράς γ) αποδυνάμωση δικαιώματος και δ) απαγόρευση καταχρηστικής ασκήσεως δικαιώματος). Ενίοτε είναι ρευστά τα όρια αν πρόκειται για έλλειψη εννόμου συμφέροντος ή για καταχρηστική άσκηση δικαιώματος υπό θεσμική ή υποκειμενική έποψη (ο διάδικος εμμένει λ.χ. σε δικαστική απόφαση καίτοι υπάρχει αναγνώριση αγωγής. Ζητείται αναβολή προκειμένου να ασκηθεί οικονομική πίεση στον ασθενέστερο διάδικο. Τεμαχίζεται απαίτηση για να επιτευχθεί η επιθυμητή καθ' ύλην αρμοδιότητα).

- Που απαιτείται : α) μελλοντική αγωγή, άρθρ. 69 1στ, β) αναγνωριστική αγωγή, άρθρ. 70 (όχι λ.χ. αν είναι παραγεγραμμένη η απαίτηση, γ) στην άσκηση προσθέτου παρεμβάσεως (άρθρ. 80) και δ) στα ένδικα μέσα.

- Επίσης η νομολογία διαμόρφωσε τις ακόλουθες περιπτώσεις για το έννομο συμφέρον :

1) Δεν υφίσταται έννομο συμφέρον αν υπάρχει ευκολότερος δικονομικός τρόπος α) υπάρχει εκτελεστός τίτλος, π.χ. συμβολαιογραφικό έγγραφο ή δικαστικός συμβιβασμός (άρθρ. 904), β) αγωγή κατά ειδικού διαδόχου (άρθρ. 225, 325), γ) ομολογία άρθρ. 352 – διάταξη αποδείξεων. δ) αναγνώριση ή παραίτηση της αγωγής και εμμονή διαδίκου για έκδοση αποφάσεως μετά από ουσιαστική και νομική εξέταση της υποθέσεως.

2) Η άσκηση της δικονομικής πράξεως ματαιώνει τον σκοπό (αγωγή του προσεπικληθέντος κατά του προσεπικαλέσαντος όπi δεν οφείλει σε περίπτωση ήττας).

3) Η διαδικαστική πράξη δεν εξυπηρετεί κανέναν σκοπό (π.χ. στα ένδικα μέσα απαιτείται ύπαρξη βλάβης από την εκδοθείσα απόφαση).

4) Παρέλευση δίκης. Αλληπάλληλες αιτήσεις εξαιρέσεως του δικαστή.

5) Εξυπηρέτηση αλλότριων σκοπών (π.χ. αγωγή για ακύρωση αποφάσεως γενικής συνελεύσεως προς το σκοπό να εξαναγκασθούν άλλοι μέτοχοι σε αγορά των μετοχών του ενάγοντος. Αίτηση πτωχεύσεως προκειμένου να εξοφληθεί το χρέος [άρθρ. 6 παρ. 3 ΠτωχΚώδικα]).

6) Καταστρατήγηση του νόμου (Απορρίπτεται αγωγή ευρεσιτεχνίας και για αποφυγή του προβλήματος με το δεδικασμένο παρεμβάλλεται υπάλληλος του ενάγοντος και ασκεί νέα αγωγή.

- Το έννομο συμφέρον είναι διαδικαστική προϋπόθεση της δίκης σε σχέση με την αγωγή και προϋπόθεση εγκυρότητας για τις λοιπές κατ' ιδίαν διαδικαστικές πράξεις. Η αγωγή είναι απορριπτέα ως απαράδεκτη ενώ το ίδιο ισχύει και για τις διαδικαστικές πράξεις.

- Συμπερασματική λειτουργία
Ελλάδα 2008, 1360

- Ικανότητα προς το δικολογείν.

- Δικαστική πληρεξουσιότητα. Εκτός από την ικανότητα διαδίκου, την ικανότητα για δικαστική παράσταση, την ικανότητα για διεξαγωγή της δίκης υπάρχει και η ικανότητα προς το δικολογείν. Σημαίνει ότι οι διαδικαστικές πράξεις που γίνονται ενώπιον του δικαστηρίου ή απευθύνονται προς το δικαστήριο ή τον αντίδικο είναι έγκυρες αν προέρχονται από δικηγόρο που είναι διορισμένος στην περιφέρεια του συγκεκριμένου δικαστηρίου. Ο διάδικος (φυσικός) δεν έχει ικανότητα προς το δικολογείν.

- Άρθρ. 94. Υποχρεωτική σύμπραξη δικηγόρου (Εξαίρεση οι διάδικοι μπορούν να παρίστανται αυτοπροσώπως στο ειρηνοδικείο, στα ασφαλιστικά μέτρα και προκειμένου να αποτραπεί επικείμενος κίνδυνος).

- Σκοπός: με το θεσμό της υποχρεωτικής συμπράξεως, που ανευρίσκεται διεθνώς, εξυπηρετείται προεχόντως το δημόσιο συμφέρον. Αποτρέπονται δίκες στο βαθμό που η άσκηση αγωγής δεν δικαιολογείται με βάση το ουσιαστικό δίκαιο, διασφαλίζεται η ουσιαστική και απρόσκοπτη διεξαγωγή της δίκης, διευκολύνεται ο έλεγχος του δικαστηρίου, εμπεδώνεται η ισότητα των διαδίκων με την άρση της ενδεχόμενης οικονομικής και κοινωνικής ανισότητας των διαδίκων και αντλούνται οι συνέπειες από το γεγονός ότι ο νόμος εναποθέτει την ευθύνη της διεξαγωγής της δίκης στους διαδίκους (αρχή της συζητήσεως, αρχή της διαθέσεως) και από το γεγονός της υπάρξεως ενός μάλλον εξιδιασμένου ουσιαστικού δικαίου. Ο θεσμός δεν εξυπηρετεί δηλαδή συντεχνιακά συμφέροντα.

- Οι πράξεις του διαδίκου είναι άκυρες και δεν λαμβάνονται υπόψη από το δικαστήριο. Δηλαδή, η ικανότητα προς το δικολογείν αποτελεί προϋπόθεση για την εγκυρότητα των επιμέρους διαδικαστικών πράξεων. Δεν αποτελεί διαδικαστική προϋπόθεση της δίκης. Αγωγή επομένως που ασκείται από τον διάδικο θα απορριφθεί ως απαράδεκτη, η τυχόν άσκηση ενδίκου μέσου δεν επιφέρει το ανασταλτικό αποτέλεσμα σε σχέση με την προθεσμία του ενδίκου μέσου. Αν έχει ασκηθεί αγωγή που υπογράφεται από πληρεξούσιο δικηγόρο, κατά τη συζήτηση όμως παρίσταται μόνο ο φυσικός διάδικος συντρέχει περίπτωση ερημοδικίας (άρθρ. 270, παρ. 1). Ο διάδικος θα δικασθεί ωσει παρών.

- Δυνατότητα αναδρομικής θεραπείας (arg. εκ του άρθρ. 105, 544 αριθ.4). Αυτός έχων άρση ο ολ...
...ως ενεργή χωρίς εντολή.
...τις, αρθρ. 270 παρ. 1 του Ν. 1570/86

- Αυτεπάγγελτη εξέταση (άρθρ. 104).

- Η παροχή δικαστικής πληρεξουσιότητας αποτελεί διαδικαστική πράξη και παρέχεται με ειδικό έγγραφο και υπογράφεται

- Γίνεται διάκριση ανάμεσα σε γενική πληρεξουσιότητα που αφορά όλες τις δίκες και όλες τις πράξεις, σε μερική πληρεξουσιότητα που αφορά συγκεκριμένη δίκη και σε ειδική πληρεξουσιότητα (άρθρ. 98) που απαιτείται για συγκεκριμένες πράξεις. Η δικαστική πληρεξουσιότητα κατά την κρατούσα γνώμη παρέχει την δυνατότητα επιχειρήσεως και ουσιαστικών δικαιοπραξιών που συνεχονται με τη δίκη (καταγγελία συμβάσεως, συμψηφισμός). Αυτός έχων άρση ο ολ...
...ως ενεργή χωρίς εντολή.
...τις, αρθρ. 270 παρ. 1 του Ν. 1570/86

- Εξαιρέσεις για τις εργατικές υποθέσεις (665) και τις μικροδιαφορές (472).

- Ο θεσμός δεν αποβλέπει σε φήμωση του διαδίκου (245, 99) Κυριαρχία του φυσικού διαδίκου σε σχέση με τα πραγματικά γεγονότα.

- Διατήρηση της πληρεξουσιότητας και σε περίπτωση θανάτου του διαδίκου (101).

10415

Καθ. Γ. Ορφανίδης

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ Ι

Αθήνα, 13/03/2013.

- 1) Οι συγγενείς του Α που απεβίωσε σε τροχαίο ατύχημα εγείρουν αγωγή επ'ονόματί του κατά του Β με αίτημα την καταβολή σ'αυτούς ψυχικής οδύνης.

Ερωτάται : Είναι παραδεκτή η άσκηση της αγωγής ;

- 2) Ο Α εγείρει αγωγή κατά του Β με αίτημα την καταβολή του ποσού των 30.000 ευρώ που οφείλεται για την προμήθεια ενός μηχανήματος. Κατά τη διάρκεια της δίκης ο Β αποθνήσκει, κάτι που δεν έγινε γνωστό στους λοιπούς παράγοντες της δίκης. Εκδίδεται απόφαση που απορρίπτει την αγωγή ως ουσία αβάσιμη. Κατά της απόφασεως ο Α ασκεί το ένδικο μέσο της εφέσεως.

Ερωτάται : α) Είναι υποστατή η δικαστική απόφαση που εκδόθηκε ;

β) Παραδεκτώς ασκήθηκε το ένδικο μέσο της εφέσεως ;

- 3) Ο ηλικίας 17 ετών Α ασκεί αγωγή αδικαιολόγητου πλουτισμού κατά του Β με αίτημα την καταβολή του ποσού των 1.000 ευρώ που αποτελούσε το τμήμα από την αγορά ηλεκτρικής κιθάρας. Στην αγωγή επικαλείται ότι οι γονείς του δεν είχαν συμφωνήσει στην κατάρτιση της συμβάσεως πωλήσεως και ως εκ τούτου αιτείται την επιστροφή του σχετικού ποσού επιστρέφοντας συγχρόνως την ηλεκτρική κιθάρα. Ο Β αμυνόμενος κατά της αγωγής ισχυρίζεται ότι δεν επιθυμεί να επικαλεσθεί την έλλειψη δικαστικής ικανότητας του Α.

Ερωτάται : α) Τι θα πράξει το Δικαστήριο ;

β) Η απάντηση θα ήταν διαφορετική αν ο Α είχε αγοράσει την κιθάρα με χρήματα που του είχαν δοθεί προς ελεύθερη διάθεση ;

γ) Η απάντηση είναι διαφορετική στη βάση του ερωτήματος (α) αν οι γονείς εγκρίνουν την όλη διεξαγωγή της δίκης από τον Α ;

δ) Απέκτησε την ιδιότητα του ενάγοντος ο Α ;

ε) Η απάντηση είναι διαφορετική αν ο Α είναι αλλοδαπός και κατά το δίκαιο της ιθαγενείας του έχει πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα ;

- 4) Ο Α, ανήλικος, άσκησε αγωγή διατροφής κατά του πατρός του Π εκπροσωπούμενος από την μητέρα του Μ. Εκδόθηκε απόφαση που έκανε δεκτή την αγωγή. Κατά της αποφάσεως άσκησε έφεση ο Π την οποία έστρεψε κατά του Α εκπροσωπούμενου από την μητέρα του Μ. Κατά τον χρόνο της συζητήσεως της εφέσεως ο Α ενηλικιώθηκε.

Ερωτάται : α) ποιος ήταν διάδικος στον πρώτο βαθμό ;

β) παραδεκτώς ασκήθηκε η έφεση ;

γ) επήλθε με την ενηλικίωση βίαιη διακοπή της δίκης ;

δ) είναι νόμιμη η παράσταση του Α αν εκπροσωπηθεί κατά τη συζήτηση από τη μητέρα του ;

Καθηγητής Γ. Ορφανίδης

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ Ι

Αθήνα, 13/03/2013

1) Ο Α, εκ φύσεως αλτρουιστής, ασκεί αγωγή κατά του Β με αίτημα να καταβάλει στον Γ το ποσό που του οφείλει από δάνειο εδώ και αρκετά χρόνια. Ερωτάται:

α) Απέκτησε ο Α την ιδιότητα του διαδίκου;

β) Θα προχωρήσει το δικαστήριο στην εξέταση της ουσίας της υποθέσεως;

2) Ο Α εξουσιοδότησε τον Β να εισπράξει απαίτησή του από τον Γ. Ο Γ αρνήθηκε την καταβολή καίτοι ο Β είχε προσκομίσει έγγραφη εξουσιοδότηση. Ερωτάται:
Δύνатаι ο Β να ασκήσει στο όνομά του αγωγή κατά του Γ με αίτημα την καταβολή του ποσού που οφείλεται στον Α;

3) Ο Α ασκεί αγωγή κατά του Β. Κατά τη συζήτηση ο Β αναγνωρίζει την επίδικη αξίωση (άρθρο 298 ΚΠολΔ). Όμως ο Α επιμένει στην έκδοση αποφάσεως μετά από αποδεικτική διαδικασία με την αιτιολογία ότι δεν επιθυμεί να φαίνεται ότι του χαρίστηκε η απαίτηση. Παραδεκτώς;

4) Ο εργαζόμενος Α άσκησε αγωγή κατά του εργοδότη Β με αίτημα να του καταβάλει επίδομα ανθυγιεινής εργασίας. Στη σχετική δίκη άσκησε πρόσθετη παρέμβαση (άρθρο 80 ΚΠολΔ) υπέρ του Α ο επίσης στην ίδια επιχείρηση εργαζόμενος Γ, επικαλούμενος και αυτός ότι έχει παρόμοια αξίωση κατά του Β. Ερωτάται:
Παραδεκτώς ασκήθηκε η πρόσθετη παρέμβαση;

1. Διάδικοι

Ποιος είναι διάδικος : έχει σημασία για διάφορα θέματα (για την εκκρεμοδικία, για την απόδειξη [διάκριση μαρτύρων και εξετάσεων διαδίκων] για το δεδικασμένο, για τα έξοδα της δίκης).

Τυπική έννοια διαδίκου, αποκομμένη από το ουσιαστικό δίκαιο. Διάδικος είναι αυτός που ζητά ή κατά του οποίου ζητείται έννομη προστασία. Δεν είναι κατ' ανάγκη τα υποκείμενα της ουσιαστικής εννόμου σχέσεως. Κρίσιμο είναι ποιος αναφέρεται στην αγωγή ως ενάγων ή εναγόμενος (118). Αν είναι δανειστής και οφειλέτης, αν υφίσταται το δικαίωμα είναι θέμα της βασιμότητας της αγωγής (Ο α τραυματίζει τον β, ο β υπόσχεται ικανοποίηση, του δίνει όμως ψευδή στοιχεία ως να είναι ο γ. Μετά από οχλήσεις ο α ενάγει τον γ. Διάδικος είναι ο γ, όμως η αγωγή θα απορριφθεί).

- Όχι διάδικος με λάθος επίδοση (π.χ. συνωνυμία). Η επίδοση αποτελεί μεν τμήμα ολοκληρώσεως της αγωγής, έχει όμως σκοπό να ανεύρει όχι όμως και να ορίσει τον διάδικο.

- Διάδικος είναι αυτός που εννοούσε ο ενάγων.

- Δυνατότητα διορθώσεως των σφαλμάτων (ΑΕ αντί ΕΠΕ, ΟΕ αντί ΕΕ).

- Ατομική επιχείρηση διάδικος ο φορέας .

- Αγωγή στο όνομα θανόντος είναι απαράδεκτη, τυχόν απόφαση ανυπόστατη (313).

- Μεταξύ των διαδίκων και του δικαστηρίου υφίσταται η τριμερής έννομη σχέση της δίκης.

- Πάντα δυο διάδικοι - Δεν είναι δυνατή ούτε η εκπροσώπηση του ενός διαδίκου από τον άλλον (arg. 544 αριθ. 2).

- Περισσότεροι διάδικοι είναι ομόδικοι.

- Μεταβολή διαδίκου. Έννοια : Στη θέση του αρχικού διαδίκου εμφανίζεται νέος διάδικος που συνεχίζει την δίκη στο στάδιο που βρισκόταν. Διαδοχή στην έννομη σχέση της δίκης- ipso iure (καθολική διαδοχή) ή με πράξη διαδίκων (άρθρ. 85, 93). Αμφισβητείται το κύρος της συμβατικής μεταβολής διαδίκου (αν δεν τον προβλέπει δηλαδή ο νόμος, π.χ. ενάγεται δημόσιο και όχι το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, ενάγεται ΟΕ και όχι και οι ομόρρυθμοι εταίροι, ενάγεται το ΔΣ και όχι η εταιρεία). Πρόκειται για το ίδιο αντικείμενο και ο μέχρι τότε διάδικος είχε με κάποια ιδιότητα ανάμειξη στη δίκη.

2. Ικανότητα διαδίκου.

- Μπορεί η ιδιότητα του διαδίκου να είναι ανεξάρτητη από το ουσιαστικό δίκαιο, η ικανότητα όμως να είναι κάποιος διάδικος κρίνεται με βάση το ουσιαστικό δίκαιο (62.1) Για αλλοδαπούς κρίσιμο είναι το δίκαιο της ιθαγένειας ή της έδρας. Το δικονομικό δίκαιο προχωρά ένα βήμα παρακάτω και προσδίδει ικανότητα διαδίκου και σε ενώσεις προσώπων και εταιρείες που δεν έχουν νομική προσωπικότητα (κοινοπραξία, αστική εταιρεία χωρίς νομική προσωπικότητα, πρωτοβουλίες πολιτών κλπ).

- Διαδικαστική προϋπόθεση της δίκης και προϋπόθεση εγκυρότητας διαδικαστικών πράξεων.

- Αν υπήρχε και ελλείπει κατά τη συζήτηση/απόρριψη - 286 - Αν δεν υπήρχε και αποκτήθηκε κατά τον χρόνο της συζητήσεως καλύπτεται. - Αν διέλαθε της προσοχής και εκδόθηκε απόφαση, τότε ανάλογα 313, 544 ή και εγκυρότητα 104.

3. Ικανότητα για δικαστική παράσταση (63). Ικανότητα συμμετοχής στη δίκη, ικανότητα επιχειρήσεως και αποδοχής διαδικαστικών πράξεων στο όνομα διαδίκου. Προϋποτίθεται ωριμότητα και συνείδηση. Γι' αυτό και υπάρχει και αντιστοιχία προς την ικανότητα προς δικαιοπραξία. Οι περιορισμένως ικανοί προς δικαιοπραξία έχουν αντιστοίχως ικανότητα για δικαστική παράσταση (ΑΚ 136 ανήλικος ασκεί αγωγή για καταβολή του μισθού του κατά του εργοδότη).

- Αν ελλείπει εκπροσώπηση από τον νόμιμο αντιπρόσωπο, όπως ορίζεται από το ουσιαστικό δίκαιο. Νομικά πρόσωπα δεν έχουν ικανότητα για δικαστική παράσταση και εκπροσωπούνται από τους νόμιμους εκπροσώπους.

- Διάδικος παραμένει πάντως ο ανίκανος για δικαστική παράσταση.

- Τρεις διευκολύνσεις. α) Δίκαιο ιθαγενείας εκτός αν είναι αυστηρότερο το αλλοδαπό δίκαιο, β) χορήγηση αδείας που καλύπτει το σύνολο της δίκης (62 παρ. 2) και γ) τυχόν ελλείψεις παρέχουν το δικαίωμα στο δικαστήριο να αναβάλει την πρόοδο της δίκης για την συμπλήρωση.

- Δυνατότητα θεραπείας *in toto* (544 παρ. 2) αν ελλείπει στην αρχή (Έγκριση από τον νόμιμο εκπρόσωπο ή τον καταστάντα ικανό προς δικαστική παράσταση διάδικο).

- Απώλεια κατά της διάρκειας της δίκης (286). Αν διαλάβει της προσοχής, η απόφαση δεν είναι ανυπόστατη, όμως είναι ελαττωματική (544 παρ. 2).

4. Ικανότητα για διεξαγωγή της δίκης

- Από το ερώτημα ποιος είναι διάδικος, διαχωρίζεται το ερώτημα για το αν στην συγκεκριμένη δίκη ενάγων και εναγόμενος είναι οι «αρμόδιοι διάδικοι».

- Ικανότητα διεξαγωγής της δίκης σημαίνει την διεξαγωγή της δίκης ιδίω ονόματι για ίδιο δικαίωμα και ίδια υποχρέωση. Πρόκειται για την ενεργητική και παθητική νομιμοποίηση ως διαδικαστική προϋπόθεση.

- Ανταπακνίνεται ο διάδικος που ισχυρίζεται ότι είναι φορέας του καταγόμενου προς χρήση δικαιώματος και ο εναγόμενος ο φορέας της υποχρεώσεως. Έτσι υφίσταται όταν ασκείται ίδιο δικαίωμα στο όνομα του διαδίκου ή όταν κάποιος ενάγει ως εκπρόσωπος στο όνομα του εκπροσωπούμενου και για δικαίωμα του εκπροσωπούμενου (ενάγει η ΑΕ όχι ο μέτοχος, ο εκμισθωτής, όχι ο κύριος του πράγματος).

- Εξετάζεται αν από την αγωγή προκύπτει απόκλιση ανάμεσα στο προβαλλόμενο δικαίωμα και στο όνομα του διαδίκου που το ασκεί. (Π.χ. ο Α εκμισθώνει διαμέρισμα στον Β. Μετά ο Α εκμισθώνει όλη την πολυκατοικία του στον Γ και τον εξουσιοδοτεί να ασκήσει αγωγή αποδόσεως του μισθίου κατά του Β επ'ονόματι του Γ).

- Η προϋπόθεση αποτελεί το φίλτρο για την αποτροπή της *actio popularis*.

- Εξαίρεση - Μη δικαιούχοι και μη υπόχρεοι διάδικοι (σύνδικος πτωχεύσεως, πλαγιαστική αγωγή [72], εκποίηση κατά τη διάρκεια της δίκης [225 παρ. 3],

- Δικαιοπρακτική θεμελίωση της νομιμοποίησης (εξουσιοδότηση προς είσπραξη).

Αν διαλάβει της προσοχής, έγκυρη μεταξύ διαδίκων η απόφαση, όχι όμως για τον αληθή φορέα. Εξαίρεση για διαπλαστικές αγωγές. (Λύση του γάμου).

Καθηγητής Γ. Ορφανίδης

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ Ι

(Παραδείγματα από την παράδοση της 06-03-2013)

06/03/2013

1. Ο Α άσκησε αγωγή κατά του Β με αίτημα την καταβολή του ποσού των 20.000 που του οφείλεται από σύμβαση πωλήσεως. Παρ'ελπίδα η αγωγή απερρίφθη τελεσιδικώς (δηλαδή σε πρώτο και δεύτερο βαθμό) για τυπικούς λόγους. Ειδικότερα, κρίθηκε κατά περιεχόμενο ως αόριστη. Ερωτάται : α. Μπορεί να επανέλθει ο ενάγων με νέα αγωγή, συμπληρωμένη ;
β. Πως θα αντιμετωπισθεί η άσκηση πανομοιότυπης αγωγής από τον Α κατά του Β.
γ. Σε ποια από τις βαθμίδες δικονομικής αξιολόγησης (παραδεκτό, νόμω, ουσία βάσιμο) αντιστοιχεί η απόρριψη για τυπικούς λόγους ;
δ. Αν υφίσταται κίνδυνος παραγραφής της επίδικης αξίωσης, προσφέρεται κατά νόμο δυνατότητα αποτροπής της εξελίξεως αυτής. Συσχετίστε το θέμα με τις συνέπειες της ασκήσεως της αγωγής.
2. Ο Α άσκησε στο Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών αγωγή κατά του Β από σύμβαση δανείου. Λίγο αργότερα άσκησε παρόμοια αγωγή στο Πολυμελές Πρωτοδικείο Χαλκίδος. Κατά τη συζήτηση της δεύτερης αγωγής ο Β αναφέρθηκε στο θέμα της ασκήσεως προηγούμενης αγωγής, κάτι που προέκυπτε ήδη από τον φάκελλο της δικογραφίας. Είχε τοποθετηθεί σ'αυτή αντίγραφο της πρώτης αγωγής. Το κρίνον (επί της δεύτερης αγωγής) δικαστήριο θεωρεί ότι η αγωγή είναι παρόμοια της πρώτης αλλά και ότι είναι αναρμόδιο, με αρμόδιο δικαστήριο αυτό του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών.
Ερωτάται : α) Τι θα πράξει ενόψει των διαπιστώσεων του ; Ειδικότερα, τι θα ελέγξει πρώτα ; β) Αν ο Β δεν αναφερόταν στο θέμα της πρώτης αγωγής, το δικαστήριο θα το εξετάζε ; Θα το εξετάζε και αν στη δικογραφία δεν υπήρχε κάποιο σχετικό στοιχείο ;
3. Ο Α άσκησε αγωγή κατά του Ε με αίτημα να καταδικασθεί να του καταβάλει ως εγγυητής το ποσό των 5.000 ευρώ. Ειδικότερα, κατά τα ιστορούμενα στην αγωγή ο Ε εγγυήθηκε προφορικώς την καταβολή του τιμήματος από τον αδελφό του Β σε σχέση με αγορά ηλεκτρονικού υπολογιστή από τον Α. Το δικαστήριο διαπιστώνει ότι ο Ε είναι 17 ετών, θεωρεί όμως την αγωγή απορριπτή ως προφανώς νόμω αβάσιμη (ΑΚ 849). Κατόπιν τούτου απορρίπτει την αγωγή με την αιτιολογία αυτή.
Ερωτάται : α) ορθώς έπραξε το δικαστήριο ενόψει της διαπιστώσεως του για την ηλικία του εναγομένου Β ; β) Τι σημαίνει «νόμω αβάσιμη της αγωγής»;
4. Ο Α άσκησε αγωγή κατά του νομικού προσώπου Β που εστερείτο νομίμου εκπροσωπήσεως κατά τον χρόνο ασκήσεως της αγωγής. Κατά τη συζήτηση της αγωγής το δικαστήριο δεν εξέτασε το θέμα της εκπροσωπήσεως, γιατί δεν είχε κάποιο έρεισμα. Σε μεταγενέστερη φάση της δίκης το Β απέκτησε νόμιμη διοίκηση. Εισήλθε στη δίκη και ενέκρινε τη μέχρι τότε διεξαγωγή της δίκης από τον Β (βλ. και άρθρ. 544 αριθ. 2).
Ερωτάται : α) Θεραπεύεται η έλλειψη για την Β με τη μεταγενέστερη απόκτηση νομίμου διοικήσεως ; β) Μπορεί το Β νομίμως εκπροσωπούμενο να ζητήσει την απόρριψη της αγωγής αν δεν επιθυμεί να αποδεχθεί τα μέχρι τότε αποτελέσματα της δίκης ; γ) ανεξάρτητα από τα παραπάνω τι πλεονεκτήματα παρέχουν οι λύσεις της παραπομπής (46) και της βίαιης διακοπής της 286 (π.χ. θάνατος διαδίκου) σε σχέση με την απόρριψη της αγωγής ;

Καθηγητής Γ. Ορφανίδης

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ Ι

Αθήνα, 27/02/2013

- Διάκριση ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου.
- Αστικό δικονομικό δίκαιο ως δημόσιο δίκαιο.
- Αστικό δικονομικό δίκαιο ως κατά κανόνα αναγκαστικό δίκαιο.
- Έννοια δικονομικού δικαίου.
- Διακρίσεις δικονομικού δικαίου - προσανατολισμός προς τις αντίστοιχες διακρίσεις του ουσιαστικού δικαίου.
- Ορολογία : πολιτική δικονομία ή αστικό δικονομικό δίκαιο.
- Σκοποί πολιτικής δίκης.
- Μορφές παροχής έννομης προστασίας: α) έκδοση αποφάσεως επί της ουσίας, β) αξίωση λήψεως ασφαλιστικών μέτρων σε επείγουσες περιπτώσεις και γ) αξίωση για αναγκαστική εκτέλεση.
- Πηγές πολιτικής δικονομίας.
- Κυριότερο ένδικο βοήθημα η αγωγή και η ανακοπή.
- Διαδικαστικές προϋποθέσεις της δίκης.
- 1. Προϋποθέσεις για την επί της ουσίας συζήτηση και έκδοση αποφάσεως επί της ουσίας.
- 2. Διακρίσεις διαδικαστικών προϋποθέσεων της δίκης
- 2.1. Προϋποθέσεις που αφορούν το νομότυπο της ασκήσεως της αγωγής (ολοκλήρωση ασκήσεως και ορισμένο του περιεχομένου αυτής)
- 2.2. Προϋποθέσεις που αφορούν το δικαστήριο (δικαιοδοσία πολιτικών δικαστηρίων, διεθνής δικαιοδοσία των ελληνικών δικαστηρίων, ύπαρξη τοπικής, υλικής και κατά λειτουργίαν αρμοδιότητας).

2.3. Προϋποθέσεις που αφορούν τους διαδίκους (ύπαρξη διαδίκων, ικανότητα διαδίκου, ικανότητα για δικαστική παράσταση, εκπροσώπηση από νόμιμο ή εκούσιο εκπρόσωπο, νομιμοποίηση διαδίκων).

2.4. Προϋποθέσεις που αφορούν το αντικείμενο της δίκης (έλλειψη δεδικασμένου, έλλειψη εκκρεμοδικίας, έννομο συμφέρον, ύπαρξη αγωγίμης αξίωσης).

3. Εξέταση διαδικαστικών προϋποθέσεων.

Αυτεπάγγελτη και σε κάθε στάση της δίκης εξέταση αυτών.

4. Χρόνος εξετάσεως της συνδρομής των διαδικαστικών προϋποθέσεων.

5. Συνέπειες της ελλείψεως των διαδικαστικών προϋποθέσεων της δίκης.

6. Προτεραιότητα στην εξέταση σε σχέση με το ουσιαστικό σκέλος της υποθέσεως.

7. Ιεραρχική σχέση εξετάσεως των διαδικαστικών προϋποθέσεων.

8. Συνέπειες αν εκδοθεί απόφαση επί της ουσίας καίτοι υπήρχαν ελλείψεις ως προς τις διαδικαστικές προϋποθέσεις.

9. Απόδειξη των γεγονότων που αφορούν τις διαδικαστικές προϋποθέσεις.

10. Δεδικασμένο σε σχέση με τις διαδικαστικές προϋποθέσεις.

11. Δικονομικά κωλύματα.

8/1/2024

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ Ι

Ι. - Ουσιαστικοί και δικονομικοί κανόνες δικαίου.

Με τους ουσιαστικούς κανόνες δικαίου ρυθμίζεται η συμπεριφορά των κοινωνιών του δικαίου. Αναγνωρίζονται δικαιώματα, επιβάλλονται υποχρεώσεις. Καθορίζεται η δέουσα συμπεριφορά των κοινωνιών και προβλέπονται σε περίπτωση παραβάσεως οι έννομες συνέπειες. Απευθύνονται προς τα μέρη με θέσπιση κανόνων συμπεριφοράς.

- Πολλές φορές και διάφοροι λόγοι οδηγούν τους κοινωνούς του δικαίου σε συμπεριφορά αντίθετη προς τις επιταγές του ουσιαστικού δικαίου (προσβάλλεται δικαιοπραξία, αθετείται υποχρέωση από πώληση, αδικοπραξία, λύση του γάμου, έρις για κληρονομικό δικαιο κλπ).

- Υφίσταται ανάγκη καθορισμού ετέρων κανόνων δικαίου, με τους οποίους προσδιορίζεται ο τρόπος αντιδράσεως της πολιτείας στην αποδιδόμενη παράβαση. Για την πραγμάτωση του ουσιαστικού δικαίου θεσπίζονται έτεροι κανόνες δικαίου με τους οποίους προβλέπονται τα όργανα και η τηρητέα διαδικασία. Πρόκειται για τους κανόνες δικονομικού δικαίου. Ως αστικό δικονομικό δίκαιο «Νοείται το σύνολο των κανόνων δικαίου, με τους οποίους ορίζεται ποια είναι η από τα δικαστήρια ως ανεξάρτητα πολιτειακά όργανα και ως τρίτα τηρητέα διαδικασία προς πραγμάτωση του ουσιαστικού δικαίου για τις υποθέσεις που υπάγονται σ'αυτά μέσω της παροχής συγκεκριμένης και εννόμως αναγνωριζόμενης μορφής έννομης προστασίας» (ορισμός καθηγητή Γ. Μητσόπουλου).

- Διακρίσεις δικονομικού δικαίου. Με βάση τις διακρίσεις του ουσιαστικού δικαίου σε ιδιωτικό δίκαιο, ποινικό, διοικητικό, εκκλησιαστικό απαντάται αντίστοιχη διάκριση δικονομικού δικαίου. Έτσι στο ιδιωτικό δίκαιο ανταποκρίνεται το αστικό δικονομικό δίκαιο ή η πολιτική δικονομία.

- Αστικό δικονομικό δίκαιο και αστικό δίκαιο (ΑΚ-ΚΠολΔ). Η διάκριση επιχειρείται με βάση το περιεχόμενο, το αντικείμενο στο οποίο αναφέρονται και το σκοπό που επιδιώκεται. Κρίσιμο δεν είναι που προβλέπεται συστηματικά ένας κανόνας δικαίου. Υπάρχουν κανόνες δικονομικού δικαίου που ανευρίσκονται στο ουσιαστικό δίκαιο (ΑΚ 442,451) και αντίθετως (π.χ. άρθρ 394 παρ. 2 ΚΠολΔ). Σημαντική είναι και η δικαϊκή παράδοση εκάστης χώρας. (π.χ. στη Γαλλία το βάρος αποδείξεως θεωρείται ύλη του αστικού δικαίου. Αντίθετα παρ'ημίν).

- Έχει σημασία η διάκριση αστικού και αστικού δικονομικού δικαίου. Επιδιώκονται άλλοι σκοποί, υπάρχει άλλη προσέγγιση και άλλες αξιολογήσεις (π.χ. ως προς τα ελαττώματα βουλήσεως, ως προς επιτρεπτό αιρέσεων κλπ).

- Αστικό δικονομικό δίκαιο ως δημόσιο δίκαιο. Δεν είναι κρίσιμο αν εξυπηρετείται το ιδιωτικό ή δημόσιο συμφέρον. Κρίσιμο είναι το αντικείμενο. Η δικονομία καθορίζει τη δραστηριότητα των δικαστηρίων και των άλλων δημοσίων οργάνων όχι στη βάση της ισότητας αλλά ως φορέων δημόσιας εξουσίας.

- αστικό δικονομικό δίκαιο ως αναγκαστικό ή ενδοτικό δίκαιο. Κατά κανόνα δεν παρέχεται στους διαδίκους ευχέρεια συμβατικής διαμορφώσεως της διαδικασίας. Πρόκειται για ρυθμίσεις δημοσίας τάξεως. Όμως και το δικονομικό δίκαιο γνωρίζει την αυτονομία της ιδιωτικής βουλήσεως (άρθρ. 42, 293 κλπ). Κρίσιμη είναι εκάστη περίπτωση. Ισχύει ο κανόνας «Ό,τι δεν απαγορεύεται μπορεί να επιτρέπεται».

- αστικό δικονομικό δίκαιο και Σύνταγμα.

Το Σύνταγμα επηρεάζει και το αστικό δικονομικό δίκαιο.

α) Αρχή νομίμου δικαστή (άρθρ. 8 Σ) – επηρεάζει τη αρμοδιότητα.

β) Αξίωση παροχής έννομης προστασίας και ακροάσεως (20 Σ).

γ) Ανεξαρτησία του δικαστή και αμεροληψία (δυνατότητες εξαιρέσεως).

δ) Ισότητα διαδίκων

ε) Δίκαιη δίκη (άρθρ. 6 Συμβάσεως της Ρώμης)

Καθηγητής Γ. Ορφανίδης

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ Ι

Αθήνα, 27/02/2013

- Τριπλή αξιολόγηση της αγωγής ως βασική διαπίστωση του προηγούμενου μαθήματος. Πρώτα, εξετάζεται το παραδεκτό, μετά η νομική βασιμότητα και στη συνέχεια η ουσιαστική βασιμότητα. Η έλλειψη νομικής βασιμότητας μπορεί να οφείλεται σε πραγματικούς λόγους (τα πραγματικά γεγονότα που επικαλείται ο ενάγων δεν πληρούν το πραγματικό του κανόνος δικαίου) ή σε νομικούς λόγους (μη προβλεπόμενη στο νόμο συνέπεια).

- Τρόπος εξέτασης διαδικαστικών προϋποθέσεων.

Αυτεπαγγέλτως, 73 ΚΠολΔ, σε κάθε στάση της δίκης. Τι σημαίνει αυτεπάγγελτη εξέταση ;

Διάκριση συζητητικής και ανακριτικής αρχής. Αυτεπάγγελτη ενέργεια σημαίνει ότι το δικαστήριο από τα στοιχεία της υποθέσεως διαπιστώνει ελλείψεις και παρακινεί τους διαδίκους σε συμπλήρωση ή προβολή πραγματικών ισχυρισμών. Δεν δεσμεύεται από συμφωνία των διαδίκων ούτε εξαρτάται η παρέμβαση του από την προβολή τυχόν ενστάσεως εκ μέρους των διαδίκων. Εξαίρεση ως προς την τοπική αρμοδιότητα (άρθρ. 42 και 263 α).

- Χρόνος εξέτασης. Σε κάθε στάση της δίκης. Κρίσιμος είναι όχι ο χρόνος ασκήσεως της αγωγής αλλά ο χρόνος συζητήσεως της υποθέσεως μετά την οποία εκδίδεται η οριστική απόφαση. Έτσι μια αρχικώς απαράδεκτη αγωγή μπορεί να γίνει παραδεκτή (π.χ. ενηλικιώνεται ο ανήλικος διάδικος, εκπροσωπείται ο ανήλικος από τον νόμιμο αντιπρόσωπο, εκλείπει κώλυμα ετεροδικίας, λαμβάνει χώρα παραίτηση από παρόμοια εκκρεμή αγωγή, ο διάδικος δεν προτείνει την ένσταση της κατά τόπο αναρμοδιότητος [άρθρ. 42 παρ.2]). Κατά την κρατούσα γνώμη πάντως η αόριστη αγωγή δεν μπορεί να καταστεί ορισμένη στο πλαίσιο της ίδιας δίκης. Η θεραπεία ανατρέχει στο χρόνο ασκήσεως της αγωγής (ενίοτε απαιτείται έγκριση της μέχρι τότε διεξαγωγής της δίκης, αργ. εκ του άρθρ. 544 αριθ. 2).

Είναι επίσης δυνατόν το αντίθετο. Καταρχήν παραδεκτή αγωγή να καθίσταται στη διάρκεια της δίκης απαράδεκτη (π.χ. εμφανίζεται κώλυμα ετεροδικίας).

Εξαιρέσεις ως προς τον χρόνο εξέτασης :

α) Η δικαιοδοσία και η αρμοδιότητα κρίνονται κατά το χρόνο της εκκρεμοδικίας (221 παρ. 1 β), β) το έννομο συμφέρον κατά το χρόνο ασκήσεως της διαδικαστικής πράξεως και της συζητήσεως (π.χ. άσκηση ενδίκων μέσων) ενώ δεν αποκλείονται μεταβολές κατά τη διάρκεια της δίκης (άρθρ. 286).

✓ (ελ. συντα-
ρε: 4-20-
224 / 2011)

L 241

- Συνέπειες ελλείψεως διαδικαστικών προϋποθέσεων.

Αν υφίστανται οι θετικές και δεν υφίστανται οι αρνητικές διαδικαστικές προϋποθέσεις το δικαστήριο προχωρεί στην κατ'ουσία συζήτηση της υποθέσεως και αναφέρεται στο αιτιολογικό μόνο αν υπήρξε σχετικός λόγος. Διαφορετικά αρκείται σε γενική επισήμανση για το παραδεκτό της αγωγής. Αν δεν υφίστανται οι προϋποθέσεις, οι συνέπειες είναι διαφορετικές: α) απόρριψη αγωγής για τυπικούς λόγους, β) ενίοτε παραπομπή στο αρμόδιο δικαστήριο (άρθρ.46), γ) ενίοτε αναστολή της δίκης (άρθρ.222 παρ. 2), δ) άλλοτε αναβολή (άρθρ. 67) και ε) βίαιη διακοπή της δίκης (άρθρ. 286).

Τι σημαίνει απόρριψη για τυπικούς λόγους(263ΑΚ) ; Η απόρριψη δεν εμποδίζει την άσκηση νέας (η νέα αγωγή ασκείται στην πρέπουσα δικαιοδοσία των διοικητικών δικαστηρίων ή η αγωγή ασκείται με τον νόμιμο εκπρόσωπο).

- Προτεραιότητα στην εξέταση σε σχέση με το ουσιαστικό σκέλος της υποθέσεως.

Κανόνας : Αν δεν υφίστανται οι διαδικαστικές προϋποθέσεις, απορρίπτεται η αγωγή έστω και αν είναι βάσιμη αγωγή. Αν ελλείπει μια διαδικαστική προϋπόθεση και η αγωγή είναι προφανώς αβάσιμη, πάλι η αγωγή θα απορριφθεί για τυπικούς λόγους. Δεν είναι δυνατή η απόρριψη αγωγής και ως απαράδεκτης και ως αβάσιμης. Η απόρριψη αγωγής ως αβάσιμης γίνεται ως εκ περισσού, θεωρείται ως μη γεγραμμένη η σχετική αναφορά και δεν δημιουργείται δεδικασμένο.

- Ιεράρχική εξέταση των διαδικαστικών προϋποθέσεων.

Εθιμικώς πρώτα εξετάζεται το νομότυπο της αγωγής, μετά οι προϋποθέσεις που αφορούν την αρχή της ακροάσεως (προσωπικές διαδικαστικές προϋποθέσεις) και μετά οι προϋποθέσεις που πραγματώνουν την συνταγματική αρχή του νόμιμου δικαστή (άρθρ. 8 Σ) (δικαιοδοσία, αρμοδιότητες)

- Συνέπειες αν εκδοθεί απόφαση επί της ουσίας καίτοι υπήρχαν ελλείψεις ως προς τις διαδικαστικές προϋποθέσεις

Ανυπόστατο αποφάσεως (313), ενίοτε καμία παράβαση (άρθρ. 47) κάτι που κρίνεται ex post. Διαφορετικά προβλέπονται τα ένδικα μέσα της έφεσης και της αναψηλάφησης (άρθρ. 544 αρ. 2).

- Απόδειξη γεγονότων που αφορούν τις διαδικαστικές προϋποθέσεις. Ελεύθερη απόδειξη – πιθανολόγηση.

- Δεδικασμένο (άρθρ. 322 παρ. 1 εδ. 2). Δεν είναι δυνατή η άσκηση παρόμοιας αγωγής.

- Δικονομικά κωλύματα διαχωρίζονται από τις διαδικαστικές προϋποθέσεις. Δεν εξετάζονται αυτεπαγγέλτως και προϋποθέτουν πρόταση διαδίκου (άρθρ. 263,267 ΚΠολΔ).